

PROF.: SANTIAGO RAMENTOL I MASSANA DEPARTAMENT DE PERIODISME
Llic. en CC. de la Informació.

TREBALLS DE RECERCA O DE SÍNTESI SIGNIFICATIUS

- 1.- Ponències a la Universitat Menéndez Pelayo de Santander i altres Institucions sobre Periodisme Científic.
- 2.- Articles a revistes tècniques sobre Informació Científica.
- 3.- Articles a revistes especialitzades sobre les Relacions Internacionals i els Mitjans de Comunicació.

ACTIVITATS PROFESSIONALS SIGNIFICATIVES

- 1.- Sots-director de la revista *Mundo*.
- 2.- Director de l'informatiu diari en català de TVE-Miramar.
- 3.- Director del diari *Avui*.

OBJECTIU DE L'ASSIGNATURA

La complexitat de la informació i la necessitat d'estudiar en profunditat les realitats polítiques, econòmiques i socials dins les diverses àrees temàtiques han imposat la figura del periodista especialitzat. I en l'ampli ventall de l'especialització informativa apareix una àrea d'interès creixent: la de la ciència i la tecnologia.

La ciència i la tecnologia han impregnat tots els racons de la vida quotidiana i exerceixen una influència fonamental sobre el present i el futur de la humanitat. Centenars de revistes setmanals i mensuals (científiques en general, informàtiques, mèdiques...), suplementos especials en els diaris i espais en els mitjans àudio-visuals han fet que els fenòmens científics i tecnològics, abans inescrutables, promoguin l'atenció dels ciutadans.

En el marc dels estudis de Ciències de la Informació, l'assignatura de Periodisme Especialitzat en Ciència i Tecnologia té una doble vessant: com a introducció genèrica a la ciència (història i estat actual) i com a objecte de la informació. En aquest segon aspecte, s'obre un ampli camp d'investigació, en molts casos sense explorar, en el qual intervenen des dels estudis dels codis lingüístics (el problema de la divulgació), l'aplicació pràctica de la informació en els diversos mitjans, fins als models d'anàlisi hemerogràfica.

TEMARI

1a. Part: Introducció

1. La creixent complexitat del fenomen informatiu.
2. La informació en el futur.
3. La responsabilitat del periodisme davant la societat. Necessitat d'una informació científica.

4. La formació especialitzada. La formació integral. La formació permanent. Etiologia de l'especialització. La professionalització.
5. El periodisme especialitzat. Característiques generals. Notes diferencials, tipologia i models. Els temes. La crisi dels gèneres davant la pressió dels continguts. Les grans àrees: Local, Catalunya, Política estatal, Internacional, Societat, Economia i Treball, Cultura, Ciència i Tecnologia, Esports, Espectacles, altres àrees. Els blocs. Elecció i accés a la informació especialitzada.
6. La informació i els grans interrogants de l'home del segle XX.

2a. Part: Periodisme especialitzat en Ciència i Tecnologia

7. Característiques generals. Tipologia i models. Els mètodes de la Ciència. Ciència i societat. Ciència i relacions internacionals.
8. Ciència i comunicació. Els mitjans d'informació i les imatges que el ciutadà té de la Ciència. Ciència i Història.
9. Necessitat i caràcter de la Ciència. La Ciència com a institució. La Ciència com a mitjà de producció.
10. La Ciència en el món actual. La trajectòria del progrés científic.
11. L'horitzó d'una nova societat. Ciència i prospectiva.
12. Utilitzacions positives i negatives de la Ciència i la Tecnologia. La Ciència i la guerra.
13. Ciència i ideologia. Sociobiologia i biopolítica.

3a part: Història i estat actual de la ciència.

14. Filosofia i Ciència. Elements d'una Filosofia de la Ciència. Ciència i humanisme. Ciència i Història.
15. La ciència al món antic. Les societats humanes més primitives.
16. La ciència medieval. La ciència a l'edat de la fe.
17. El naixement de la ciència moderna. La revolució científica.
18. Ciència, indústria i tecnologia. La ciència i el capitalisme.
19. El segle XX. La ciència de la primera meitat del segle. Ciència i tecnologia després de la Segona Guerra Mundial.
20. La ciència catalana.
21. La ciència espanyola.
22. Estat de la Ciència (1): Història, Paleontologia, Antropologia, Arqueologia.
23. Estat de la Ciència (2) : Matemàtiques, Física, Química, Astronomia.
24. Estat de la Ciència (3) : Biologia, Medicina, Psicologia, Psiquiatria.
25. Estat de la Ciència (4): Geografia, Ecologia, Geologia, Meteorologia.
26. Estat de la Ciència (5): Tecnologia general, Informàtica, Robòtica.
27. La ciència-ficció.
28. Les falses ciències.

4a. part: L'organització de l'espai informatiu.

29. Organització o compartimentació de la secció de Ciència i Tecnologia. Subespecialitzacions segons àrees i temes. Subespecialitzacions segons el treball periodístic i els gèneres: el redactor de taula, el corresponsal, els enviats especials, l'editorialista, el comentarista, el col·laborador ocasional, el reporter *free lancer*, l'assagista. El treball del periodista en una oficina informativa.
30. Diferències entre premsa diària i no diària. Premsa especialitzada. Models.
31. La ràdio. La televisió, vídeo, cinema: el poder de la imatge en la informació sobre ciència i tecnologia.
32. El problema de la divulgació científica. El llenguatge. Les fonts.
33. Anàlisi i redacció. Els gèneres dins el marc de la informació especialitzada en Ciència i Tecnologia. Exigències del mitjà: segons el lector, ideologia, temps, espai. Els estils. Existeix un estil propi? Nous estils. L'elecció dels estils.
34. Aportacions científiques al periodisme especialitzat. Aportacions dels mètodes d'investigació de les ciències socials. El periodisme d'investigació dins el marc de la ciència i la tècnica.

5a. part: Anàlisi comparativa dels mitjans

35. La Ciència i la Tècnica en els mitjans de comunicació. Models d'anàlisi.
36. Anàlisi comparada dels models i dels textos sobre temes d'actualitat, segons la perspectiva ideològica, geopolítica i les exigències del mitjà.
37. Els mitjans especialitzats de gran divulgació. Revistes de quiosc. Revistes d'abast minoritari. Revistes de tecnologia.

BIBLIOGRAFIA RECOMANADA

- ASIMOV, I.: *Momentos estelares de la ciencia*. Madrid, Alianza, 1981.
- ASIMOV, I.: *Nueva guía de la ciencia*. Barcelona, Plaza y Janés, 1985.
- ASIMOV, I.: *Enciclopedia biográfica de ciencia y tecnología*. Madrid, Alianza, 1982.
- AYER, A.J.: *La filosofía del siglo XX*. Barcelona, Crítica, 1983.
- BELL, D.: *El advenimiento de la sociedad posindustrial*. Madrid, Alianza, 1976.
- BERNAL, J.D.: *Historia social de la ciencia*. Barcelona, Península, 1967. 2 vol.
- BODEN, M.A.: *Inteligencia artificial y hombre natural*. Madrid, Tecnos, 1984.
- BORN, M. y H.: *Ciencia y conciencia en la era atómica*. Madrid, Alianza, 1971.

- BROWN, H.I.: *La nueva filosofía de la ciencia*. Madrid, Tecnos, 1983.
- CALVO HERNANDO, M.: *Civilización tecnológica e información*. Barcelona, Mitre, 1982.
- CALVO HERNANDO, M.: *Periodismo Científico*. Madrid, Paraninfo, 1977.
- COMMONER, B.: *Ciencia y supervivencia*. Barcelona, Plaza y Janés, 1984.
- COPLESTON, F.: *Historia de la filosofía*. (9 volums). Barcelona, Ariel, 1980.
- DERRY, T.K. y WILLIAMS, T.: *Historia de la tecnología*. Madrid, Siglo XXI, 1980.
- AA.DD.: *El mundo en el año 2000*. Madrid, Tecnos, 1982.
- AA.DD.: *Aprender, horizonte sin límites*. Madrid, Santillana, 1979.
- AA.DD.: *Biblioteca de divulgación científica*. Barcelona, Orbis. Volums de butxaca sobre temes científics.
- AA.DD.: *Cent títols sobre l'estat actual de la ciència*. Barcelona, Biblioteca científica Salvat, 1985-1986. Cent volums de butxaca.
- AA.DD.: *Colección ciencias* Reculls de treballs de la revista Mundo Científico, Barcelona, Fontalba. Diversos volums.
- AA.DD.: *Diccionario histórico de la ciencia moderna en España*. Barcelona, Península, 1983.
- AA.DD.: *Enciclopedia de ciencia y técnica*. Barcelona, Salvat, 1984-1986. 168 fascicles.
- AA.DD.: *Historia general de las ciencias*. Barcelona, Destino, 1975. Cinc volums.
- AA.DD.: *Historia y sociología de la ciencia en España*. Madrid, Alianza Universidad, 1979.
- AA.DD.: *La polémica de la ciencia española*. Madrid, Alianza, 1970.
- AA.DD.: *Libros de Investigación y Ciencia*. Reculls de treballs de la revista *Investigación y Ciencia* en edicions monogràfiques, Barcelona, Labor. Diversos volums.
- EINSTEIN, A.: *Mis ideas y opiniones*. Barcelona, Antoni Bosch, 1980.
- ELLIOT, D. i R.: *El control popular de la tecnología*. Barcelona, Gustavo Gili, 1980.
- FERRATER MORA, J.: *Diccionario de filosofía de bolsillo*. Madrid, Alianza, 1983.
- FERRATER MORA, J.: *Diccionario de filosofía*. Madrid, Alianza, 1982.
- FRIEDRICH, G. y SCHAFF, A.: *Microelectrónica y sociedad, para bien o para mal*. Madrid, Alhambra, Zona ed., 1983.
- FULLAT, O.: *Diccionario de filosofía castellà/català i català/castellà*. Barcelona, Vicens Vives, 1984.
- GEYMONAT, Ludovico: *Historia de la filosofía y de la ciencia*. Barcelona, Crítica, 1985.
- HAWKING, S.W.: *Historia del temps*. Barcelona, Crítica, 1988.
- LILLEY, S.: *Hombres, máquinas e historia*. Madrid, Ciencia Nueva, 1965.
- MASON, S.F.: *Historia de las ciencias*. Madrid, Alianza, 1985-86. Cinc volums de butxaca.
- McGRAW-HILL i BOIXAREU: *Diccionario de términos científicos y técnicos*. Barcelona, Marcombo-Boixareu, 1981. Cinc volums.
- MENAHEN, G.: *La ciencia y la institución militar*. Barcelona, Icaria, 1977.

- MERTON, R.K.: *Sociologia de la ciència*. Madrid, Alianza, 1977.
- MILLAS, J.: *Assaig d'història de la ciència*. Barcelona, Pòrtic, 1982.
- MOSTERÍN, J.: *Historia de la filosofía*. Madrid, Alianza, 1985-86. Diversos volums de butxaca.
- PAGELS, H.R.: *La búsqueda del principio del tiempo*. Barcelona, Antoni Bosch, editor, 1988.
- PARÉS, R.: *Cartes sobre la història de la ciència*. Barcelona, PPU, 1983.
- PECCEI, A.: *Testimonio sobre el futuro*. Madrid, Taurus, 1981.
- PUJOLS, F.: *Concepte general de la ciència catalana*. Barcelona, Pòrtic, 1982.
- REEVES, Hubert: *Paciència dins l'atzur*. Barcelona, Empúries, 1985.
- RIERA, S.: *Síntesi d'història de la ciència catalana*. Barcelona, La Magrana, 1983.
- RUSSELL, B.: *La perspectiva científica*. Barcelona, Ariel, 1969.
- SKLAIR, L.: *El conocimiento organizado*. Barcelona, Labor, 1977.
- WAGENSBERG, Jorge: *Nosotros y la ciencia*. Barcelona, Antoni Bosch, 1980.
- ZIMAN, J.: *La credibilidad de la ciencia*. Madrid, Alianza, 1980.
- ZIMAN, J.: *La fuerza del conocimiento*. Madrid, Alianza, 1980.

AVALUACIÓ

A principi de curs, l'alumne podrà escollir un dels sistemes següents d'avaluació:

Avaluació continuada (per a aquells alumnes que assisteixin regularment a classe) sobre les proves, exercicis i treballs que es vagin fent durant el curs. Aquesta avaluació inclourà un reportatge escrit d'investigació (per lliurar després de les vacances de Nadal) i un àudio-visual (per lliurar després de les vacances de Setmana Santa) com a treball de curs.

Per insuficiència o defecte de l'anterior avaluació, l'alumne sempre conservarà el dret a presentar-se a l'examen final, única alternativa per a aquells que no hagin assistit normalment a classe. En qualsevol cas, els treballs de curs, i les pràctiques serviran per a millorar la nota de l'examen final.

UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA
Facultat de Ciències de la Informació

BIBLIOTECA

GUIA / 16

R 24.466

